
Kyrkomötet Gudstjänstutskottets betänkande 2015:7

Solidaritet med samtidens martyrer

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas motion 2015:48 där det föreslås att kyrkostyrelsen får i uppdrag att göra annandag jul 2015 till en manifestationsdag i Svenska kyrkan för samtidens martyrer.

Gudstjänstutskottet konstaterar att temat martyrer och annandag jul hör samman i Svenska kyrkan, men att det av tidsmässiga skäl inte är möjligt att göra en nationell satsning den dagen 2015. Svenska kyrkan arbetar, såväl internationellt som i samverkan med andra kyrkor och partner, för att på olika sätt stödja utsatta människor i vår tid.

Utskottet uppmärksammar också problematiken med att andra aktörer använder begreppet martyr, men betonar vikten av att kyrkan fortsätter att berätta om martyrer som lidit och dött för sin kristna tros skull.

Med hänvisning till ovanstående resonemang föreslår Gudstjänstutskottet att motionen avslås.

Till betänkandet finns ett särskilt yttrande och en särskild mening.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2015:48.

Motionens förslag

Motion 2015:48 av Dag Sandahl, Solidaritet med samtidens martyrer

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att göra annandag jul 2015 till en stor manifestationsdag i Svenska kyrkan för samtidens martyrer.

Bakgrund

I motionen föreslås att kyrkostyrelsen får i uppdrag att göra annandag jul 2015 till en manifestationsdag i Svenska kyrkan.

Motionären skriver dels om behovet att som kyrka och medkristna agera och tydligt ta ställning för de kristna runt om i världen som är utsatta för våld och övergrepp och i många fall dödas på grund av sin religiösa tillhörighet.

Dels skriver motionären om *annandag jul eller den helige Stefanos dag*, som i evangelieboken har som rubrik just Martyrerna, men, menar motionären, är en gudstjänstdag som efter julafton och juldagen alltför sällan ägnas någon extra insats i församlingarna.

Utsatta kristna

Att kristna människor och grupper är och har varit utsatta för våld och hot, trakasserier och förföljelser på många håll i världen, inte minst i Mellanöstern, men också i Sverige, har vi många gånger under de senaste åren fått rapporter om.

Svenska kyrkans insatser

Svenska kyrkan arbetar aktivt med stöd till utsatta medkristna, i det internationella sammanhanget ofta genom kontakter och i samarbete med lokala kyrkor och kristna organisationer. Det handlar om att stärka de kristna lokalt, bygga relationer över religionsgränser, utbilda och forska, slå larm samt verka i det tysta, inte minst av säkerhetsskäl. Strategier för detta finns beskrivna på Svenska kyrkans hemsida www.svenskakyrkan.se/internationelltarbete/-forfoljda-kristna-och-utsatta-troende.

Ärkebiskop Antje Jackelén skrev den 22 augusti 2015 en debattartikel på DN Debatt med anledning av att påståenden cirkulerat om att Svenska kyrkan var likgiltig inför förföljelser av kristna. Hon beskriver Svenska kyrkans arbete och ger exempel på de samarbeten som just nu är aktuella. ”När det gäller situationen i Sverige ligger huvudansvaret på församlingar och stift”, skriver ärkebiskopen och nämner trakasserier på ett asylboende i Mönsterås.

Genom Sveriges kristna råd och i samarbete med Svenska Missionsrådet genomförs manifestationer och uttalanden för att på nationell nivå uppmärksamma och påverka såväl enskilda medborgare som myndigheter och organisationer med möjlighet att bidra till förändring.

Kyrkomötet

2014 beslutade kyrkomötet med anledning av motion 2014:84 punkt 1 och 2 om utökat stöd till utsatta i Mellanöstern dels att göra ett eget uttalande med anledning av situationen i Mellanöstern och dels att uppdraga till kyrkostyrelsen att öka omfattningen på stödet till arbetet för utsatta människor i Mellanöstern. (Eu 2014:7)

Kyrkostyrelsen har därefter anslagit 5 miljoner kronor extra för 2015 för att stödja församlingarnas insatser för flyktingar. Stödet kommer att fortsätta under sex år med en sammanlagd summa om 30 miljoner kronor.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2015:48.

Gudstjänstutskottet konstaterar inledningsvis att kyrkoåret uppmuntrar och påbjuder att martyrer uppmärksammas på *annandag jul eller den helige Stefanos dag*. Det är alltså redan fastlagt att temat ska präglade den dagen. Däremot menar utskottet att det är tveksamt om just denna dag är en lämplig dag för manifestationer.

Svenska kyrkan agerar på olika sätt, tar ställning för utsatta människor, kristna och andra, och mot våld och övergrepp, i många sammanhang. Så länge sådana förhållanden existerar går det inte att säga att vi har gjort nog. Det går alltid att göra mer. Dock är, inte minst i Svenska kyrkans långvariga internationella engagemang, kampen mot förtryck och för varje enskild människas rätt såsom skapad till Guds avbild ett grundläggande motiv i verksamheten. I samverkan med andra kyrkor och samverkanspartner markerar Svenska kyrkan just nu vikten av att ”ge flyende människor hjälp och ett nytt hem”, som ärkebiskopen uttryckte det i sitt inledningstal till kyrkomötet 2015. Hon gav också det teologiska svaret på frågan om att prioritera

hjälp till kristna människor: ”Genom dopet finns det helt klart ett särskilt band kristna emellan. Men just dopets kallelse till ett liv i tro och kärlek betyder också att engagemanget för utsatta människor inte kan göras beroende av trostillhörighet. Det finns ett gemensamt uppdrag att värna om människor i nöd och att vårda den skapelse som är förutsättningen för allas liv.”

Gudstjänstutskottet konstaterar att motionärens förslag om att ge kyrkostyrelsen i uppdrag att göra annandag jul 2015 till en manifestationsdag inte är möjligt att bifalla av tidsmässiga skäl. Kyrkomötets beslut fattas i mitten av november, vilket innebär en förberedelsestid för ett sådant uppdrag omfattande som mest fem veckor. Utskottet vill dock uppmuntra stift och församlingar att arbeta med temat i sina lokala kontexter. Varje år är *annandag jul* den dag då Svenska kyrkan på olika sätt bör lyfta fram martyrerna.

Gudstjänstutskottet vill också uppmärksamma att begreppet martyr idag används av andra aktörer och med ett annat syfte. I stället för att då tveka kring användandet av ordet ska kyrkan med frimodighet fortsätta att berätta om martyrerna som lidit och dött för sin kristna tros skull.

Med hänvisning till ovanstående resonemang föreslår Gudstjänstutskottet kyrkomötet att avslå motion 2015:48.

Uppsala den 24 september 2015

På Gudstjänstutskottets vägnar

Sofija Pedersen Videke, ordförande

Lena Bohman, sekreterare

Beslutande: Sofija Pedersen Videke, ordförande, Maria Johansson-Berg, Anna-Karin Stråle Börjesson, Niklas Nilsson, Birger Jönsson, Ola Isacsson, Torvald Johansson, Dag Sandahl, Katarina Ramnerö Ödestad, Sven Milltoft, Kenneth Nordgren, Sonja Grunselius, Kristina Backe, Alve Svensson och Jan Segerstedt.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Roger Olsson, Stefan Hortlund, Gunilla Jannerstig, Martin Moberg, Lisa Tegby, Gun Alingsjö Bäck, Lena Jönsson, Göran Wass, Jerker Alsterlund, Aron Emilsson, Bengt Inghammar och Elise Nilsson.

Biskoparna Esbjörn Hagberg och Eva Nordung Byström har deltagit i utskottets överläggningar.

Särskilt yttrande

Svenska kyrkan har ett särskilt ansvar för kristna bröder och systrar, vilket inte är en motsättning till att värna förföljda av andra trosinriktningar.

Alve Svensson

Särskild mening

Jag instämmer i motionens intentioner och vill framföra vikten av att belysa betydelsen av att Svenska kyrkans nationella nivå tar initiativ till att uppmärksamma samtidens kristna martyrer, inte minst med anledning av dagens situation i Mellanöstern. Samtidens kristna martyrer kan och bör belysas från såväl kyrkans nationella nivå, som i stift och församlingar.

Det är viktigt att understryka att Svenska kyrkan har ett särskilt ansvar för kristna bröder och systrar, vilket i och för sig inte är någon motsättning till att värna andra förföljda trosinriktningar. Det särskilda ansvaret i den världsvida kristna familjen bör däremot markeras tydligare, inte minst i tider av omfattande förföljelser av just kristna.

Däremot är motionens att-sats problematiskt formulerad, då den stipulerar att göra just annandag jul 2015 till en stor manifestationsdag, vilket lär bli problematiskt med tanke på den korta planeringstid som föreligger från kyrkomötets november-session till julhelgen. Däremot bör frågan hållas levande.

Aron Emilsson